

Rau Meka: Etehi Aahuatanga ka Whai Paanga ki te Tohanga me te Raneatanga i ngaa Taupori Maataitai i Tua mai o Tai Takoto

Te Tohanga

Ko teenei mea te tohanga maataitai he ngaku noo te momo parataiao me te tiketike o te tai. Ko te tai teetehi o ngaa tino puutake o te hanga hoahoa i te takutai moana. Rite tonu ki ngaa aakau i tua mai o tai takoto, ko te roa o te waa e noho ai teetehi waahi i raro i te tai, e noho tauraki ai raanei teetehi waahi, ka paa ki te roa o ngaa koiora e noho tauraki ai i te raa, ka paa hoki ki te totetote o te wai, me ngaa paamahana hoki. Ahakoa raa, i ngaa takutai paru ngohengohe he maha ngaa koiora ka kaha ki te oma atu i eenei huringa, maa te ruku ki raro i te one. Moo te nuinga, ko te nunuitanga o te maataitai, kei te tatanga atu o te noho ki te tohu tai timu. Ko ngaa maataitai noho i teenei rohe he tino roa rawa te waa moo te whaangai. Ka mutu mai te kai a eenei maataitai nunui ka tere whakarunga te tai, naawai aa, ka iti iho hoki te nui o te kai i roto i te wai i tana paringa atu ki ngaa maataitai i runga ake i te takutai. He mea aata whakarite ngaa tirohanga moo nga tai nunui, e maarakerake ai te takutai katoa, kia pai ai te tiro tiro i te noohanga maataitai.

Te maha

Teeraa pea ka rahi tonu ngaa paanga o te tangata ki ngaa taupori maataitai.

Te Tango Maataitai me te Konihi

Kei ngaa waahi he kaha tonu ngaa whakamahinga e te tangata moo te whakangahau, ka iti iho pea te maataitai, naa te tangotango haere tonu, naa te whakapoorearea raanei. Ka paa hoki te konihi a te manu, a te ika, me eetehi atu kararehe ki te tini o te maataitai.

Te Parataiao

Ko ngaa paanga pea naa te tangata, ka noho hei take moo te parataiao, ka paa kino hoki pea ki ngaa maataitai. Hei ngaa parataiao tino moroiti nei, ka raa ngaa pihapiha o ngaa ika moana. Ka paa hoki pea ki te kaha o te maataitai ki te ruku ki roto i te paru, kia noho i toona tuunga tuupoupou tika i roto i te rarokirinuku. Ki te nui rawa te parataiao, ka nui ake te whakapaunga puungao tinana hei whakamahea i ngaa pihapiha, e hee ai pea te tupu. Hei eetehi o ngaa maataitai, peenei i te pipi, ka tino mate aa-moa i taua rohe. He hua teenei o te taami, o te punipuni rawa o ngaa pihapiha raanei, o te korenga raanei e aahei ki te noho i toona hoohonu tika i ngaa rarokirinuku, naa te mea kua kuuteretere rawa.

Ka aahei ngaa aakonga te kimi paanga peenei i ngaa paipa wai aawhaa (e tukua auautia ai he parataiao ki te moana) me te tiro tiro ki ngaa rerekeetanga i ngaa taupori.

Eetehi atu Tuukinotanga

He tini anoo ngaa tuukinotanga matuu ka horoia mai i te whenua ki te moana. Ko eetehi o ngaa matuu ka whakapiria ki te wai aawhaa e moohiotia ana he mea matua moo ngaa taumahi koiora (ngaa puumotu maunu peenei i te kongakura) engari ki te kaha kee atu eetehi o ngaa huinga, ka paa ki ngaa maataitai. Hei teetehi pikinga iti ake o ngaa huinga, ka paa eenei taaoke ki te hauora o ngaa maataitai, ina koa ngaa rerekeetanga aa-kiko, ngaa paanga whakaputa uri raanei. Hei ngaa huinga teitei kee atu, he mate tonu te hua o eetehi paanga, e korehaahaatia ai te maataitai i teetehi takiwaa. Teeraa pea ka moorea kee atu moo ngaa punua maataitai, naa reira ka puta he paanga ki te whakareanga mai o te maataitai, ahakoa he maataitai kaatua ki teetehi takutai.

Me rapu eetehi aakonga i ngaa tohu tino maarama o te tuukinotanga peenei i

- ngaa kiri hinuhinu i te wai, i ngaa mata maakuu raanei
- ngaa tae he maarama tonu te kite, i ngaa wai rere
- te haunga puta noa i ngaa putanga wai aawhaa
- te tipunga kaakaariki noo ngaa kapoke i ngaa tahatika whakarunga o te takutai i te taha o ngaa awakeri, he tohu noo te tiketike o te rerenga taiora mai i te tuawhenua (hei hoa teenei moo ngaa aapure whakamimiti kura parakaingaki, te maniuu kararehe raanei mai i ngaa iaari paamu/waahi kuuteetee kau).
- te korenga e kitea ngaa momo ka whakaarotia ka kitea i ngaa waahi tuutata ki ngaa puhanga wai aawhaa ki te takutai.

Te Rahi o ngaa Maataitai

Ehara i te mea hei tohu te rahi o te maataitai moo te kaatua (pakeke), i ngaa waa katoa. Hei eetehi maataitai, he kaatua kee atu teetehi maataitai i taa toona rahi e tohu ai, naa ngaa uauatanga o ngaa waahi whakatupu, peenei i ngaa parataiao rahi kee atu, naa te mea raanei he tata atu te noohanga ki te rohe tai pari, aa, he iti iho te waa whaangai ki te kai i raro i te wai i reira. Moo te nuinga he rahi kee atu te maataitai i runga rawa o te takutai, kei te hekenga atu ki raro i te takutai ki tai takoto ka rahi haere anoo.

Maa te ine i te rahi o te maataitai me te tatau anoo hoki, e moohio ai taatou ki eetehi mea moo te hauora o te taupori. Ki te kore he maataitai itiiti, kaaore pea he whakareanga o te taupori. He mea tino nui te whakareanga hei whakakiikii whaawhaarua i te kaumaatuatanga, aa, ka ngaro hoki aua maataitai raa te kai e te kaikonihii (me te kaha o te tangata ki te tango maataitai). Mehemea he maataitai itiiti anake i reira he maataitai punua pea, otia, hei tohu hoki pea kua hee te tupu o te maataitai i ngaa parataiao, i ngaa tuukinotanga raanei, aa, e kore ngaa maataitai e tupu ki toona tino rahi.

E whakaarotia ana ko ngaa maataitai 'E taea te tango' he maataitai ka whakaarotia he rahi tonu ki te kai e te tangata. Ka whakamahia e te Tautiaki o ngaa Tini o Tangaroa he inenga aa-ingoa, hei tohu moo ngaa kaimoana, hei rahi e 'taea te tango': he tuangi rahi ake i te 30mm, he pipi rahi kee atu i te 50mm.

Titiro mai: Ko te whakareanga te tukanga e uru mai ai ngaa punua maataitai, ngaa maataitai tauhou raanei ki te taupori taipakeke.

Ngaa mihi ki a Megan Stewart (Te Kaunihera aa-Rohe o Taamaki-makaurau raaua ko John Walsby (Te Papa Atawhai) moo raaua i tuku mai i ngaa moohiohio i runga ake nei.